

держави. Це є одним із найголовніших аспектів які лягли в основу рішення про представництво інтересів особи у суді адвокатами [3]. Тому, на наш погляд, варто змінити дане положення та викласти його у наступній редакції: представляти інтереси особи можуть лише адвокати; По – четверте, кількість учасників у справі та суспільна зацікавленість у результаті справи. Дійсно, на сьогоднішній день ЦПК та ЗУ «Про судоустрій та статус суддів» визначає, що судові засідання відбуваються гласно та відкрито. Тому на нашу думку, це є цілком гарним аспектом для малозначності справи. По – п'яте це думка сторін. Слід зауважити, що суд обов'язково повинен враховувати думку сторін, однак не плутати її з питанням малозначності справи. Тому що, як вже було зазначено не буває малозначної справи для особи, яка прагне відновити, захистити свої права. Однак, позитивним моментом є думка сторін, щодо провадження по справі.

Слід зауважити ще на тому, що досить звузили права особи на оскарження такої справи. Для малозначних позовів не існує касаційного оскарження, це означає, що апеляційна інстанція є останньою. В даному аспекті порушуються як конституційна права людини і громадянина на касаційне оскарження, так і діяльність касаційної палати у Верховному Суді [1].

Отже, враховуючи вище зазначене, можна зробити висновок, що новели ЦПК України, вбачають як позитивні так і негативні моменти, однак малозначність справи, як один із видів спрощеного провадження є досить складним у процесуальному співвідношенні із старим ЦПК України. Цей інститут у більшій мірі порушує права і свободи людини і громадянина на судовий захист, а з іншого боку знімає навантаження з судів справ, які не мають важливості для влади, на їх погляд.

Бібліографічні посилання:

1. Лесько А.О. Малозначність справ цивільної юрисдикції, як критерій для їх розгляду у спрощеному позовному провадженні та відмови у відкритті касаційного провадження URL : [yhttps://censor.net.ua/blogs/1106926/maloznachnst_sprav_tsivlno_yurisdikts_yak_krityeri_dlya_h_rozglyadu_u_sproshchenomu_pozovnomu_provadjenn](https://censor.net.ua/blogs/1106926/maloznachnst_sprav_tsivlno_yurisdikts_yak_krityeri_dlya_h_rozglyadu_u_sproshchenomu_pozovnomu_provadjenn).
2. Шевердін М.М. Спрощене провадження, як новела ЦПК України URL : <https://sud.ua/ru/news/blog/114146-sproschene-provadhennya-yak-novela-tsivilnogo-protsesualnogo-koдекsu-ukrayini>.
3. Зейкан Я.П. Оновлений ЦПК України очима адвоката /Науковий вісник «Адвокат»/ Я.П. Зейкан URL : <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/onovlenyj-tspk-ochyma-advokata/>.

Сойка Юлія Юрїївна,

студентка другого курсу юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ,

Науковий керівник:

Новосад Анастасія Сергїївна,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ

Незважаючи на те, що питання опіки і піклування досліджується починаючи з ХІХ ст., на сьогоднішній день питання, щодо розмежування понять опіка і піклування є недостатньо вивчена. Також виникає необхідність у дослідженні умови призначення опіки і піклування над особами і обов'язки сторін.

Цю тему досліджували науковці на дисертаційному та монографічному рівнях, зокрема, Л.М. Баранова, В.С. Гопанчук, І.В. Жилінкова, Н.С. Кузнецова, С.Є. Морозова, З.В. Ромовська, Ю.С. Червоний, Я.М. Шевченко тощо[3, с.159]. Кількість науковців поступово зростає. Їхній вклад суттєво важливий, оскільки вдосконалюється нормативно-правова база щодо правового регулювання опіки і піклування.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Опіка та піклування регулюються як Цивільним Кодексом України (далі - ЦК України) у Главі 6, так і Сімейним Кодексом України (далі – СК України) у Главі 19.

За ст.58 ЦК України опіка, встановлюється над малолітніми особами, які є сиротами або позбавлені батьківського піклування, та фізичними особами, які визнані недієздатними. А піклування за ст. 59 ЦК України встановлюється над неповнолітніми особами, які є сиротами або позбавлені батьківського піклування, та фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена [6].

Було б доречно розглянути спершу, що ж таке недієздатні та обмежено недієздатні особи. Г.М. Бойченко у своїй роботі зазначає, що недієздатність (disability) – втрата здатності здійснювати особою цивільні права та обов'язки внаслідок тяжкого порушення психічного стану. Критерії недієздатності психічно хворих визначені в Цивільному кодексі України. Стан недієздатності характерний тільки для фізичних осіб та встановлюється в судовому порядку після обов'язкового проведення судово-психіатричної експертизи [2, с.95].

О. А. Андрюшкова зазначила, що під обмеженням дієздатності фізичної особи слід розуміти заборону особі на підставі рішення суду самостійно вчиняти правочини щодо розпорядження майном (оплатного і безоплатного відчуження, передачі у позику, найом тощо) без згоди піклувальника. Одержання заробітку, пенсії, стипендії, інших доходів особи, яка обмежена у дієздатності, та розпорядження ними здійснюються піклувальником [1, с.198].

Основна відмінність опіки та піклування полягає в обсязі цивільно-правових обов'язків, які закон покладає на опікунів і піклувальників, виходячи з обсягу дієздатності їх підопічних та стану їх здоров'я [4, с.1].

Після встановлення опіки виникають певні права і обов'язки у сторони, яка бере на себе зобов'язання опікуна, вони зазначені у ст.67 ЦК України. Таким чином, опікун зобов'язаний дбати про підопічного, про створення йому необхідних побутових умов, забезпечення його доглядом та лікуванням, зобов'язаний дбати про його виховання, навчання та розвиток. Має право вживати заходи щодо захисту цивільних прав та інтересів підопічного. А також опікун вчиняє правочини від імені та в інтересах підопічного [6].

Щодо піклувальника, то піклувальник зобов'язаний дбати про створення для неповнолітньої особи необхідних побутових умов, про її виховання, навчання та розвиток, а також дбати про її лікування. Піклувальник зобов'язаний вживати заходів щодо захисту цивільних прав та інтересів підопічного. Він надає згоду на вчинення підопічним правочинів відповідно до статей 32 та 37 ЦК України [6].

Спільним є те що, опіка і піклування встановлюються компетентними органами, а саме судом або органом опіки та піклування, це передбачено відповідно ст.ст.60-61 ЦК України.

Окрім ЦК України, СК України, відносини щодо опіки і піклування регламентуються Правилами опіки та піклування, затвердженими Наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерством освіти України, Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством праці та соціальної політики України від 26.05.99 р. № 34/166/131/88 (далі – Правила опіки і піклування).

Відповідно до ч. 2 ст. 63 ЦК України, опікуном може бути лише фізична особа. Опікуном або піклувальником не можуть бути особи, які визнані судом недієздатними або які обмежені судом у дієздатності, оскільки вони самі потребують встановлення над ними опіки чи піклування (ст.ст. 58, 59 ЦК України).

Пункт 3.2. Правил опіки і піклування встановлює також, що не можуть бути опікунами особи, які: не досягли 18 років; визнані у встановленому законом порядку недієздатними або обмежено дієздатними; перебувають на обліку або лікуються в психоневрологічних та наркологічних закладах; раніше були опікунами чи піклувальниками та з їх вини опіку чи піклування було припинено; позбавлені батьківських прав; інтереси яких суперечать інтересам осіб, що підлягають опіці; засудженні за скоєння тяжкого злочину [5].

Також хотілося б зазначити, що опіка може встановлюватися не лише над фізичною особою, але й над її майном. Відповідно до ст. 74 ЦК України, якщо в особи, над якою встановлено опіку чи піклування, є майно, що знаходиться в іншій місцевості, опіка над цим майном встановлюється органом опіки та піклування за місцезнаходженням майна. Опіка над майном встановлюється також в інших випадках, встановлених законом. ЦК України передбачає також опіку над майном фізичної

особи, яка визнана безвісно відсутньою, а також фізичної особи, місце перебування якої невідоме (ст. 44 ЦК України).

Отже, опіка і піклування це відносини, які регулюються не тільки цивільним законодавством, але і іншими нормативно-правовими актами. Нормативні акти закріплюють основні права і обов'язки, умови за яких можливе прийняття і припинення опіки і піклування. Різниця між опікою і піклування полягає у тому що, особи над якими встановлюються ці права, мають різні характерні правові особливості, а саме різну правосуб'єктність. Щодо осіб які беруть на себе ці зобов'язання, то після прийняття опіки і піклування у них різні права і обов'язки.

Бібліографічні посилання:

1. Андрушкова О. А. Поняття та підстави обмеження цивільної дієздатності фізичної особи за законодавством України та зарубіжних країн / Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. «Право». 2012. Вип. 19. С. 195-201. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_pravo_2012_19_34.
2. . Бойченко Г. М. Правові та процесуальні аспекти визнання особи недієздатною / Форум права. 2011. № 1. С. 94-99. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_1_19.
3. Круглова О. О. Роль інституту опіки і піклування у забезпеченні прав та інтересів дітей у сучасних умовах / Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2014. № 4. С. 159-165. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2014_4_22.
4. Надьон В. В. Умови призначення опікуна (піклувальника), реалізація їх прав та обов'язків / Теорія і практика правознавства. 2015. Вип. 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2015_1_12.
5. Правила опіки та піклування : затверджено Наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді , МОН України, МОЗ України, Міністерством праці та соціальної політики № 34/166/88 від 26.05.1999 URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0387-99>.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Фоміна Дар'я Олександрівна,

студентка п'ятого курсу юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Аксютіна Анастасія Володимирівна,

старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі економічного розвитку держави ефективність працівників знижується, недостатньо творчого підходу, раціоналізаторської роботи та винахідництва, системності. Однією з основних ознак сучасного економічного розвитку держави - перехід на інноваційний шлях української економіки. Нововведення охоплюють усю виробничу діяльність, радикально впливають на процеси в державі, на конкурентоспроможність, імідж фірм, підприємств, установ незалежно від організаційної структури та виду діяльності.

Розвиток економіки України у XXI столітті вимагає залучення не тільки потужних інвестицій, але й інтелекту людини, її творчості та креативності. Цілком закономірним є те, що результатом творчої діяльності є комплекс певних ідей, які можуть втілюватися в окремі цілісні матеріальні та нематеріальні об'єкти. Одним із таких об'єктів, який може давати потужний економічний ресурс, є раціоналізаторська пропозиція. Існуюча нормативно-правова база у сфері охорони окремих об'єктів інтелектуальної власності та реалізації прав на них багато в чому не відповідає сучасним економічним реаліям. Тому проблема удосконалення існуючого законодавства